

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Syllabus of

Marathi (First Language)

B.A./B.COM./B.SC./B.F.A/B.S.W.

Semester-I & II

(Effective from 2013 - 2014 & onwards)

डॉ. सदाशिव सरकटे

अध्यक्ष-मराठी अभ्यास मंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद.

Dr. Sadasiv Sarate

S-[F]_NPW-02_June-2013-14 All Syllabus Arts Faculty B.A. Marathi Sem.-I & II OK

-7-

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी. ए. / बी. कॉम. / बी. एस्सी./बी.एस. डब्ल्यू.

प्रथम वर्ष मराठी (प्रथम भाषा) अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१३ - २०१४ पासून

सत्र पहिले

कोड नं. MAR००१: अभ्यास पत्रिका गद्य-पद्य व उपयोजित मराठी

भाग १ ला

तासिका - २०

गद्य विभाग

अ-घटक

(१)	ससीक रक्षण	-	म्हाईमट
(२)	अर्जदस्त	-	संत एकनाथ
(३)	राजाची कर्तव्ये	-	रामचंद्रपंत अमात्य
(४)	जिजाऊ आमची सुन जाली	-	दत्ताजी त्रिमल वाकेनवीस
(५)	तुम्ही सदाचरणाने वागा	-	ताराबाई शिंदे
(६)	परमेश्वराचे भवितव्य !	-	श्री.म.माटे

पद्य विभाग

तासिका-२०

ब-घटक

(१)	धुळी आतील रत्न	-	मुकुंदराज
(२)	कुश्चळ भूमीवरी उगवली तुळसी	-	संत नामदेव
(३)	आनंद बोवीया	-	संत निर्मळा
(४)	आसा बांधीनि मराठिया	-	फादर स्टिफन्स
(५)	पूर्वभाग्यदिशा	-	संत जनीजनार्दन
(६)	पाडसदेवा	-	संत दासोपंत
(७)	यातिभेद कुळकर्म गुरुर्षी मूळ नाहिरे	-	रामानंद स्वामी
(८)	ऐसे केलेया गोपाले	-	संत शेख महंमद
(९)	मन करा रे प्रसन्न	-	संत तुकाराम
(१०)	तुझ्या प्रीतीचे	-	होनाजी -बाळा
(११)	सत्याग्रही बसव (अनु वचने)	-	जयदेवीताई लिंगाडे

उपयोजित मराठी

क-घटक

तासिका-२०

- (१) लेखन-विषय नियम
- (२) पत्र-लेखन (कौटुंबिक व कार्यालयीन)
- (३) विराम-चिन्हे
- (४) भाषांतर (इंग्रजी उताऱ्याचे मराठी भाषांतर ४० ते ५० शब्दात)

S-[F] NPW-02 June-2013-14 All Syllabus Arts Faculty B.A. Marathi Sem.-I & II OK

- 9 -

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी. ए. / बी. कॉम. / बी. एस्सी / बी. एस. डब्ल्यू.

प्रथम वर्ष मराठी (प्रथम भाषा) अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१३ - २०१४ पासून

सत्र दुसरे

कोड नं. MAR002: अभ्यास पत्रिका गद्य-पद्य व उपयोजित मराठी

भाग-२ रा

गद्य विभाग

अ-घटक

तासिका-२०

(१) शेवटचे कीर्तन	-	संत गाडगेबाबा
(२) देशाचे भवितव्य	-	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
(३) लोकभाषा हीच ज्ञानभाषा	-	यशवंतराव चव्हाण
(४) कोवळे मरण	-	भालचंद्र नेमाडे
(५) ठिणगी	-	रामराव शुंजारें
(६) भूक	-	महादेव गायकवाड

पद्य विभाग

ब-घटक

तासिका-२०

(१) कुळंबिण	-	म. जोतिबा फुले
(२) निर्झरास	-	बालकवी
(३) नवमहाराष्ट्र गीत	-	सुरेश मट
(४) आई	-	ग्रेस
(५) गिरोबा	-	वीर धवल परब
(६) मल्टीलुटालुटीचा झिंग लपालपा	-	अरुण काळे
(७) बिरसा मुंडा	-	भुजंग गेश्राम
(८) गुणवत्तेचा निकष	-	सभाजी सावळकर
(९) ग्लोबल मेंदीची नक्षी	-	अजीम नवाज राही
(१०) बाप	-	संजय आघाव
(११) काय असतं प्रेम	-	प्रतीक्षा गायकवाड

उपयोजित मराठी

क-घटक

तासिका-२०

- (१) घोषवाक्य (सामाजिक / राजकीय / पर्यावरण / सांस्कृतिक)
- (२) संवाद लेखन
- (३) अहवाल लेखन
- (४) जाहिरात लेखन

उपयोजित मराठी या विभागासाठी

संदर्भ ग्रंथ :

१. मराठी शुद्धलेखनविषयक नियम : मो.रा.वाळंबे
२. वस्तुनिष्ठ आकलन आणि उपयोजित मराठी लेखन : प्रा.नरेंद्र मारवाडे
३. उपयोजित मराठी : प्रकाश भेदकर
४. उपयोजित मराठी : ल.रा. नसिराबादकर
५. व्यावहारिक मराठी : प्रकाश परब
६. मराठी लेखन मार्गदर्शिका : यास्मिन शेख

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Syllabus of

Marathi (Optional)

B.A. First Year

Semester- I & II

(Effective from 2013 – 2014 & onwards)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून-२०१३ -२०१४ पासून

विषय: मराठी, बी.ए.प्रथम वर्ष (ऐच्छिक)

कोड नं. MAR-१०१

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : काव्यात्म साहित्य

(अभ्यासपत्रिका पहिली)

तासिका-६०

सत्र पहिले

निवडक कवींच्या कवितांचा अभ्यास

(१) केशवसुत

१.१ कोणीकडून ? कोणीकडे

१.२ मूर्तिमंजन

१.३ तुतारी

१.४ कविता आणि कवि

१.५ प्रीति

(२) बहिणाबाई चौधरी

२.१ मन

२.२ संसार

२.३ उगवले नारायण

२.४ खोपा

२.५ हिरीताच देन घेन

(३) कुसुमाग्रज

३.१ सात

३.२ माळाचे मनोगत

३.३ स्वप्नांची समाप्ती

३.४ अश्वत्यामा

३.५ सर्वात्मका शिवसुंदरा

(४) नारायण सुर्वे

- ४.१ दोन दिवस
- ४.२ मृत्ती - ऑडर
- ४.३ कार्ल मार्क्स
- ४.४ तुमचंच नाव लिवा
- ४.५ चार शब्द

(५) अरुण कोलटकर

- ५.१ श्रीज्ञानेश्वरसमाधिदर्शन
- ५.२ मेणबत्ती
- ५.३ घाणा
- ५.४ अन्न
- ५.५ भूपाळी

(६) नामदेव ढसाळ

- ६.१ रमाबाई आंबेडकर
- ६.२ पाणी
- ६.३ कॉमेड अर्थात १२ बलुतेदारांसाठी
- ६.४ मूर्ख म्हाताऱ्याने डोंगर हलविले
- ६.५ अंधाराने सूर्य पाहिला तेव्हा

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून २०१३ -२०१४ यासून

विषय: मराठी बी.ए. प्रथम वर्ष (ऐच्छिक)

कोड नं. MAR-१०२

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : नाट्यात्म साहित्य

(अभ्यासपत्रिका दुसरी)

सत्र पहिले

तासिका -६०

नाट्यात्म साहित्य

१. अ) फाटलेला पतंग ब) चिगी महिन्याची झाली नाही तोच - शंकर गोविंद दिवाकर
२. उपरं - श.र. बोराडे
३. मुलगी झाली हो..... - ज्योति महापसेकर
४. यातना सत्सव - बापू घोष

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून २०१३-२०१४ पासून

विषय: मराठी बी.ए.प्रथम वर्ष (ऐच्छिक)

कोड नं. MAR-१०३

अभ्यासपत्रिकेचे नाव : कथात्म साहित्य

(अभ्यासपत्रिका तिसरी)

तासिका-६०

सत्र दुसरे

कथात्म साहित्य

(१)	सरत्या पावसाळ्यांतील एक रात्र	- वी. रघुनाथ
(२)	भोमक्या	- अण्णाभाऊ साठे
(३)	अंतःकरणाचे रत्नदीप	- विभावरी शिरूरकर
(४)	नदीकाठचा प्रकार	- द.मा.मिरासदार
(५)	गांधीजी २००१	- रंगनाथ पठारे
(६)	आपण माणसात जमा नाही	- राजन गवस
(७)	हिशोब	- भास्कर चंदनशिव
(८)	चोळी	- आबासाहेब वाघमारे
(९)	अण्णा	- एल.पी.उगिले
(१०)	केशी	- ज्ञा.रा.पंडित
(११)	तीन पावलें दान	- कुमार खरात

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA

UNIVERSITY, AURANGABAD.

Syllabus of

B.A./B.SC./B.F.A/B.S.W. Second Year Marathi (First Language)

Semester- III & IV

(Effective from June 2014 & onwards)

डॉ. सरकटे सदाशिव हरिभाऊ

अध्यक्ष

मराठी अभ्यास मंडळ,

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,

औरंगाबाद .

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए./बी.एस्सी./बी.एस.डब्ल्यू

द्वितीय वर्ष प्रथम भाषा अभ्यासक्रमाकरिता

संपादक

मराठी अभ्यास मंडळ

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

सत्र पहिले

कोड नं. MAR - ०३

गुण : ५०

अभ्यासपत्रिका ३ री गद्य - पद्य उपयोजित मराठी

घटक क्र. १

गद्य विभाग

तासिका - २०

पाठाचे नाव

लेखक

१) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कार्याचे स्वरूप	प्र.न. देशपांडे
२) लोकसंस्कृती आणि जागतिकीकरण	डॉ.द.ता. भोसले
३) मरणानं डाव साधला, नशिवानं हात दिला !	सौ. सिंधूताई सपकाळ
४) लोकराजे मा.खां. पवार साहेब	प्रा. लक्ष्मण ढोबळे
५) वही	सुरेश पाटील (इर्लेकर)

घटक क्र. २

पद्य विभाग

तासिका - २०

कविता

कवी

१) निष्कर्ष	सुहासिनी इर्लेकर
२) आकाशाएवढा	सदानंद सिनगारे
३) सान्या घरालाच लागली वाळवी	प्रदीप पाटील
४) कुणबी माझा !	अनिल गव्हाणे
५) बीरसा	बाबाराव मडावी
६) अरुंद दारातून बाहेर पडताना	संजीवनी तडेगावकर

उपयोजित मराठी

तासिका - २०

घटक क्र. ३

१) परिभाषा : तंत्र , स्वरूप व उपयोजन

परिभाषेचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये, परिभाषेची आवश्यकता, शासन व्यवहारातील परिभाषा, विज्ञानाची परिभाषा, कार्यालयीन परिभाषा, वाङ्मयीन परिभाषा इ. चा परिचय व उपयोजन

२) आकाशवाणी प्रसार माध्यम : लेखनतंत्र व उपयोजन

आकाशवाणी श्राव्य प्रसार माध्यम - स्वरूप, आकाशवाणी या प्रसार माध्यमाचे घटक, परिचय(कार्यक्रम) बातमी, श्रुतिका, नभोनाट्य, संवाद, भाषण, गुलाखत इ.

आकाशवाणीचा प्रभाव - ज्ञान व विज्ञानाद्वारे संसंस्कार, लोकप्रबोधन, बातम्यांचा प्रसार, मनोरंजन, नैसर्गिक संकटाची पूर्वकल्पना , विविध सूचना

३) पुस्तक परिचय : तंत्र व स्वरूप

वाङ्मयलेखन प्रकारांचा परिचय

उदा. कथा, कादंबरी, कविता, चरित्र, आत्मचरित्र , निबंध इ.

वाङ्मयेत्तर लेखन प्रकारांचा परिचय

उदा. सामाजिकशास्त्रे, विज्ञान, वाणिज्य विषयक, दिधीविषयक

४) जलनियोजन : तंत्र व स्वरूप

जलनियोजनाचे महत्त्व, जलनियोजन धरणे आणि शेती, धरणातील जलनियोजन , शेतीसाठी जलनियोजन.(झीप), पिण्यासाठी जलनियोजन

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए./बी.एससी./बी.एस. डब्ल्यू.

द्वितीय वर्ष मराठी (प्रथम भाषा) अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

सत्र दुसरे

कोड नं. MAR - ०४

गुण : ५०

अभ्यासपत्रिका ४ थी - गद्य - पद्य व उपयोजित मराठी

तासिका - २०

घटक क्र. १ गद्य विभाग

पाठाचे नाव	लेखक
१) चिपाड	अंबादास केदार
२) मिरगीपेर	विजय जावळे
३) काहूर	अंजली भयवाल, धानोरकर
४) गायरान	एकनाथ खिल्लारे
५) भूक	रमेश मोहिते

घटक २

तासिका २०

कविता	कवी
१) गर्भाशयात असताना	म.मो. जोशी
२) आवा	शिवाजी मारुती पाटील
३) पाचटाच्या मुलुखाले	कल्पना दुधाळ
४) जागलं	शिवाजी मरगीळ
५) कळसूत्री वाहूली	भारती रेवडकर
६) हशोब चुकता करा	वि.सो. वराट

उपयोजित मराठी

घटक क्र. ३

तासिका - २०

१) संगणक क्षेत्रातील संकल्पना : स्थूल परिचय

सॉफ्टवेअर , हार्डवेअर, विंडोज, फाईल, फोल्डर, डाटा; संगणकाची कौशल्य, भारतीय समाजावरील संगणकाचा प्रभाव

२) संगणकाची वैशिष्ट्ये -

अचूक काम , प्रचंड वेग, कामाची सलगता, माहितीचे संक्रमण व सादरीकरण, कामाची विविधता, स्वविचारक्षमता नाही

३) मराठी समाजावरील संगणकाचा प्रभाव

सामाजिक घोरणाचे मार्गदर्शन, नैसर्गिक आपत्तीचे पूर्वकथन, लोकसंख्याबद्दलचे मार्गदर्शन, निवडणूक व मतदान क्षेत्र, हवामानाचा अंदाज, वैज्ञानिक संशोधन, साहित्य क्षेत्रातील उपयोग, अंतराळ संशोधनाचे नियोजन

४) इंटरनेट : स्वरूप आणि कार्यप्रणाली

इंटरनेट : अर्थ आणि व्याख्या, वेबसाईट, ई- मेल, चॅट, सर्चिंग, ब्राऊझिंग, अकाऊंट, इंटरनेटचा भारतीय समाजावरील प्रभाव - सामाजिक परिवर्तन, हवामानाचा अंदाज, सेवा उद्योग, संपर्क साधने , संदेशाची सुलभता, व्यापारातील वाढ.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

सत्र पध्दतीनुसार अभ्यासक्रम

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून लागू

अभ्यास पत्रिका पाचवी

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

(इ.स. १८०० ते इ.स.१९२०)

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे :

- १) इ.स. १८०० नंतरच्या वाङ्मयाचा इतिहासाचा सर्वांगीन अभ्यास करणे.
- २) इ.स.१८०० ते इ.स. १८७४ या कालखंडाची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी, विचार प्रणाली, सामाजिक चळवळी यांचा वाङ्मयावरील प्रभावाचा अभ्यास करणे.
- ३) इ.स.१८०० ते इ.स. १९२० या कालखंडातील वाङ्मय निर्मितीची पार्श्वभूमी, तिच्या प्रेरणा, प्रवृत्ती प्रवाह, महत्वाचे ग्रंथकार व त्यांच्या साहित्यकृती या अनुषंगाने अभ्यास करणे.
- ४) भाषांतरीत वाङ्मय, नियतकालिके, निबंधमाला, वैचारिक व ललित निबंध, कथा, कादंबरी, नाटक, काव्य, चरित्र आणि आत्मचरित्र या वाङ्मय प्रकारातील ठळक ग्रंथकार व त्यांच्या वाङ्मयकृतींचा स्थूल अभ्यास करणे इत्यादी.

डॉ.वावासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून लागू

विषय - बी.ए.मराठी द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक) कोड.नं. MAR -१०५

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स. १८०० ते इ.स.१९२०)

अभ्यास पत्रिका पाचवी

सत्र पहिले

घटक: १ - इ.स. १८०० ते इ.स. १८७४ या कालखंडाची सामाजिक व सांस्कृतिक पार्श्वभूमी

- १.१ संस्कृतीची संकल्पना व स्वरूप
- १.२ संस्कृती आणि इतिहास
- १.३ संस्कृती आणि साहित्य अंतःसंबंध
- १.४ साहित्य आणि सामाजिक दृष्टी
- १.५ मुद्रणकलेचा उदय
- १.६ शाळा पुस्तक मंडळी व ख्रिस्ती मिशनऱ्यांची पुस्तके
- १.७ धार्मिक प्रबोधनाच्या चळवळी
- १.८ नियतकालिकांचा उदय

घटक : २ - निबंध, स्वरूप, विशेष

- २.१ लोकहितवादींची 'शतपत्रे' १८०० ते १८७४
- २.२ महात्मा फुलेंचे लेखन
- २.३ 'निबंधमाला' - इ.स.१८७४ ते इ.स.१९२०

घटक : ३ - कथा - वाङ्मयाचे स्वरूप , विशेष

- ३.१ कथा वाङ्मयाच्या प्रारंभाचे स्वरूप
- ३.२ अव्यल इंग्रजी कालखंड
- ३.३ 'करमणूक' कालखंड

घटक : ४ - कादंबरी वाङ्मयाचे स्वरूप, विशेष

४.१ इ.स. १८५७ ते इ.स. १८८५ या काळातील कादंबरी

४.२ इ.स. १८८५ ते इ.स. १९२० या काळातील कादंबरी

संदर्भ ग्रंथ -

- १) मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी - गो.म.कुलकर्णी
- २) महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास - शं.दा.पेंडसे
- ३) साहित्य, समाज, आणि संस्कृती - दिगंबर पाध्ये
- ४) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (भाग पहिला व दुसरा) - डॉ.अ.ना.देशपांडे
- ५) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड ४ व ५) - रा.श्री. जोग
- ६) मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (खंड १ ते ४) - साहित्य परिषद पुणे
- ७) प्रदक्षिणा (भाग पहिला व दुसरा) - कॉन्टिनेटल प्रकाशन
- ८) अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका - गं. बा. सरदार
- ९) मराठी कथा उगम आणि विकास - इंदूमती शेवडे
- १०) मराठी कादंबरीचे पहिले शतक - कुसुमावती देशपांडे
- ११) भारतीय संस्कृती - साने गुरुजी
- १२) मराठी निबंध : उद्गम आणि विकास - गिरीश मोरे
- १३) मराठी कादंबरीचा इतिहास - चंद्रकांत बांदिवडेकर
- १४) धार आणि काठ - नरहर कुरुंदकर
- १५) साहित्य आणि संदर्भ - अंजली सोमन
- १६) मराठी वृत्तपत्राचा इतिहास - वा.के. लेले
- १७) आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (संपादक) डॉ.भारत हंडीबाग.

डॉ.वावासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापिठ,औरंगाबाद.

शैक्षणिक वर्ष जून २०१४ पासून

विषय- मराठी बी.ए.द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक)

कोड नं MAR-१०६

गुण : ५०

अभ्यास पत्रिकेचे नाव - दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

अभ्यासपत्रिका-सहावी

तासिका-६०

सत्र पहिले

घटक- १ नभोवाणी

- १.१ नभोवाणी स्वरूप आणि कार्य.
- १.२ नभोवाणी संप्रषण.
- १.३ नभोवाणिवरील भाषण,चर्चा व मुलाखत
- १.४ नभोवाणिवरील बातमीपत्रे
- १.५ रूपक,श्रुतिका आणि नभोनाट्य
- १.६ नभोवाणीच्या जाहिराती

घटक- २ दूरचित्रवाणी

- २.१ दूरचित्रवाणी स्वरूप कार्य व विस्तार
- २.२ दूरचित्रवाणी लेखन व निर्मिती
- २.३ दूरचित्रवाणी कार्यक्रमांचे प्रकार
- २.४ दूरचित्रवाणिवरील बातम्या

घटक- ३ संकेत स्थळ

- ३.१ संकेत स्थळ संकल्पना आणि उपयोजन
- ३.२ संकेतस्थळाचा परीचय
- ३.३ संकेत स्थळावर साहित्यविषयक घडामोडी
- ३.४ ई-डिक्सनरी,विश्वकोष

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून

विषय - मराठी, बी.ए.द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक) कोड.नं. MAR -१०७

आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (इ.स. १८०० ते इ.स.१९२०)

अभ्यास पत्रिका सातवी

सत्र दुसरे

घटक १ : नाट्य वाङ्मयाचे स्वरूप , विशेष

- १.१ नाटकाची भारतीय परंपरा व विकास
- १.२ मराठी रंगभूमीचा उदय
- १.३ संगीत नाटकांचा मानदंड : अण्णासाहेब किर्लोस्कर
- १.४ इ.स.१८८५ ते इ.स.१९२० या कालखंडातील नाट्यवाङ्मय

घटक २ : काव्य वाङ्मयाचे स्वरूप, विशेष

- २.१ प्रारंभीची भाषांतरित कविता
- २.२ केशवसुत व समकालीन कवी

घटक ३ : चरित्र - आत्मचरित्र वाङ्मयाचे स्वरूप विशेष

- ३.१ इ.स. १८०० ते इ.स. १९२० या कालखंडातील चरित्र
- ३.२ इ.स. १८०० ते इ.स. १९२० या कालखंडातील आत्मचरित्र

डॉ.वावासाहेब आवेंडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

शैक्षणिक वर्ष जून - २०१४ पासून लागू

बी.ए.मराठी द्वितीय वर्ष (ऐच्छिक) सत्रनिहाय अभ्यासक्रम

अभ्यासपत्रिका आठवी (MAR १०८)

सत्र दुसरे

गुण : ५०

तासिका : ६०

साहित्य प्रकारांतर आणि साहित्याचे माध्यमांतर

घटक १. साहित्य प्रकारांतराची संकल्पना व स्वरूप

१.१) साहित्य प्रकारांतर म्हणजे काय ?

१.२) साहित्य प्रकारांतर : मूळ रचनाबंध मोडून नवा रचनाबंधाची निर्मिती.

१.३) वाङ्मय प्रकारांतराची लेखकाला वाटणारी आवश्यकता.

(उदा. एकांकिकेचे नाटक, कादंबरीचे नाटक करणे)

१.४) साहित्य प्रकारांतराची काही उदाहणे.

घटक २. 'माध्यम' संकल्पना: प्रकार व वैशिष्ट्ये

२.१) महत्त्वाची माध्यमे : मुद्रित, श्राव्य व दृक-श्राव्य माध्यम

२.२) माध्यमे व साहित्य यांचा अनुबंध

२.३) माध्यमांसाठी साहित्याची आवश्यकता

२.४) माध्यम : आधुनिक काळाची गरज

घटक ३. माध्यमासाठीचे लेखन

३.१) मुद्रित माध्यमासाठीचे लेखन (स्थूल परिचय)

(सदर लेखन, स्फुटलेखन, अग्रलेख, ग्रंथपरीक्षण इ.)

३.२) श्राव्य माध्यमासाठीचे लेखन

(श्रुतिका व नभोनाट्य लेखन

३.३) दृक-श्राव्य माध्यमासाठीचे लेखन

(पटकथा लेखन (मालिकेसाठी), साहित्यविषयक अन्य कार्यक्रम उदा.वाचाल तर वचाल,

साहित्यविषयक गप्पा, मुलाखती इ.)

३.४) माध्यम लेखनाची वैशिष्ट्ये

(उदा. संवाद लेखन, चित्रिकरणाचे भान असणे, ध्वनी संयोजन, पार्श्वसंगीताचा वापर, कथेच्या गुंफणीतील रहस्यमयता इ.)

घटक ४. साहित्याचे माध्यमांतर (चित्रपटाच्या विशेष संदर्भात)

- ४.१) चित्रपट, पटकथा लेखनाचे स्वरूप.
- ४.२) कथा वा कादंबरीवरून चित्रपटकथा लेखनाचे वेगळेपण.
- ४.३) लघुपट व लघुपटाचे कथालेखन
- ४.४) मराठी साहित्य व चित्रपट : एक अनुबंध.

साहित्यकृती : १) नटरंग - आनंद यादव

पूरक संदर्भ पुस्तके:-

- १) अंतरीचा दिवा: वि.स.खांडेकर, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे
(प्रस्तुत ग्रंथ वि.स.खांडेकर यांच्या पटकथांचा संग्रह आहे.)
- २) सर्जनशील लेखन : आनंद पाटील
- ३) साहित्य : आस्वाद, अध्यापन आणि समीक्षा (डॉ. वा. मु. गिडे यांच्या निवडक लेखांचा संग्रह) संपादन: सतीश बडवे,
(या पुस्तकातील वाङ्मय प्रकारांतराचे स्वरूप : काही विचार हा लेख)
- ४) व्यावहारिक व उपयोजित मराठी (भाग १ व २) डॉ. प्रकाश मेदककर, विद्या बुक्स, औरंगाबाद.
- ५) निवडक भाषा आणि जीवन, संपादक: कल्याण काळे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे.

डॉ. सरकटे सदाशिव हरिभाऊ
अध्यक्ष

मराठी अभ्यास मंडळ,
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ,
औरंगाबाद .

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष (सत्र - पाचवे व सहावे)

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्रनिहाय अभ्यासक्रम

सत्र ५ वे

- ✓ ०१. अभ्यासपत्रिका ९ वी : भारतीय साहित्यविचार
- ✓ ०२. अभ्यासपत्रिका १० वी : भाषाविज्ञान
- ०३. अभ्यासपत्रिका ११ वी : मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६००)
- ०४. अभ्यासपत्रिका १२ वी : प्रकल्प कार्य भाग-१

सत्र ६वे

- ✓ ०१. अभ्यासपत्रिका १३ वी : पाश्चात्य साहित्यविचार
- ✓ ०२. अभ्यासपत्रिका १४ वी : व्याकरण व निबंधलेखन
- ०३. अभ्यासपत्रिका १५ वी ; मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६०१ ते १८१८)
- ०४. अभ्यासपत्रिका १६ वी : प्रकल्प कार्य भाग-२

टिप : उपमुख्य (Subsidiary) मराठी हा विषय घेऊन अभ्यास करणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी पाचव्या सत्रातील अभ्यासपत्रिका क्र. ०१ व १० आणि सहाव्या सत्रातील अभ्यासपत्रिका क्र.१३ व १४ अभ्यासणे आवश्यक आहे.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - ९ वी - भारतीय साहित्यविचार

गुण-५०

घटक क्र.०१ : साहित्याचे स्वरूप

व्याख्या- (भामह, दण्डी, हेमचंद्र, वामन, रूद्रट, मम्मट, विश्वनाथ व इतर
संस्कृत अभ्यासकांच्या मतांचा विचार)

लक्षणे - अलंकार, वक्रोक्ति, रीति, औचित्य, ध्वनी, रस.

घटक क्र.०२ : साहित्याची प्रयोजने

भामह, दण्डी, भरतमुनी आदींची मते

मम्मटाचा प्रयोजनविचार

घटक क्र.०३ : साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

(प्रतिभा, व्युत्पन्नता, अभ्यास व इतर पूरक कारणे)

घटक क्र. ०४ : रसविचार

भरताचे रससूत्र

भट्टलोल्लट, श्रीशंकुक, भट्टनायक व अभिनवगुप्त यांच्या मतांचा विचार

रससंख्या

रसविघ्ने

घटक क्र. ०५ : शब्दशक्ती व अर्थविचार

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - १० वी - भाषाविज्ञान

गुण-५०

घटक क्र. ०१: भाषेचे स्वरूप

भाषेच्या विविध व्याख्या

भाषेची वैशिष्ट्ये/ लक्षणे

भाषेबाबतचे समज- गैरसमज

भाषा: एक संकेत प्रणाली

घटक क्र.०२: स्वन व स्वनिमविचार

स्वनविचार

स्वनाचे स्वरूप

स्वननिर्मिती प्रक्रिया

स्वनांचे वर्गीकरण

घटक क्र.०३ स्वनिमविचार

स्वनिम संकल्पना

स्वनिम निश्चितीची तत्त्वे (विनियोग)

स्वनिमाचे प्रकार :

१) खंडित स्वनिम

२) खंडाधिष्ठित स्वनिम (बलाघात , सीमासंधी, सुरावली, नासिक्यरंजन)
मराठीची स्वनिम व्यवस्था

घटक क्र.०४ : रुपिम आणि पदविचार

भाषिक रुप आणि रुपिका

रुपिका आणि शब्द यातील फरक

रुपिका - रुपिम - रुपिकांतर

घटक क्र.०५ : प्रमाण भाषा व बोलीभाषा

वर्णनात्मक व ऐतिहासिक भाषाविज्ञान

Main.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - ११ वी - मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (प्रारंभ ते १६००)

गुण-५०

उद्दिष्टे :-

- 1) यादवकालीन सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक-स्थिती-गती लक्षात घेत त्या काळात जी ग्रंथरचना झाली तिच्याबद्दल माहिती करून घेणे, ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम अभ्यासणे.
- 2) बहामनीकाल ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम समजून घेणे.
- 3) तत्कालीन महत्त्वाचे ग्रंथ, ग्रंथकार व ग्रंथविशेष यांचे आकलन करून घेणे.

घटक क्र. - १ मराठीचा प्रारंभकाल व मुकुंदराज

घटक क्र.- २ महानुभाव पंथ आणि त्याचे वाङ्मयीन कार्य

- १) महानुभाव पंथाचे पंचकृष्ण
- २) महानुभाव पंथाचे तत्त्वज्ञान
- ३) महानुभावांचे वाङ्मयीन कार्य
- ४) महानुभावियांचे गद्य साहित्य
- ५) महानुभावियांचे पद्य साहित्य

घटक क्र.- ३ वारकरी संप्रदाय आणि त्याचे वाङ्मयीन कार्य

- १) संत ज्ञानेश्वर
- २) संत नामदेव
- ३) ज्ञानेश्वर पंचक

- ४) जनाबाई
- ५) चोखामेळा
- ६) कर्ममेळा
- ७) गोरकुंभार
- ८) विसोबा खेचर
- ९) सावता माळी
- १०) नरहरी सोनार
- ११) परिसा भागवत
- १२) सेना न्हावी
- १३) कान्होपात्रा

घटक क्र.- ४ बहामनीकालीन मराठी साहित्य

- १) दत्त संप्रदाय
- २) दासोपंत
- ३) संत एकनाथ

४) संत एकनाथांची वाङ्मय रचना

घटक क्र. -५ संत तुकाराम आणि संत रामदास

- १) संत तुकाराम
- २) संत तुकारामांची गाथा
- ३) संत तुकारामांचे कवित्व
- ४) समर्थ रामदास
- ५) संत रामदासांचे साहित्य

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - १२ वी - प्रकल्प कार्य भाग ०१

उद्दिष्ट्ये :

- १) वाचन लेखन कौशल्याचा विकास
- २) समीक्षणात्मक दृष्टीचा विकास
- ३) संशोधनात्मक दृष्टीचा विकास

अध्ययन-अध्यापन प्रक्रिया

१. लेखन कौशल्य

प्रकल्पाचे स्वरूप

१. भाषा, साहित्य, साहित्येतिहास, साहित्यशास्त्र, भाषाविज्ञान इ.विषयाचे आकलन करून प्रकल्पाचे लेखन करणे.
२. संबंधित विषय शिक्षकाच्या मार्गदर्शनानुसार विषयाची निवड करणे.
३. प्रकल्प कमीत २५ व जास्तीत जास्त पृष्ठांचा ४० पृष्ठांचा टंकलिखित केलेला असावा.
४. प्रकल्प कार्य स्पायरल बाईंडिंग करून सादर करण्यात यावा.
५. प्रकल्पाचे मूल्यांकन संबंधित अध्यापकाच्या मार्गदर्शनानुसार असावे.
६. प्रकल्प कार्य पूर्ण करून दुसऱ्या सत्रात सादर करावा.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका - १३ वी - पाश्चात्य साहित्यविचार

गुण-५०

घटक क्र. ०१ : साहित्याचे स्वरूप

व्याख्या - (हॅझलिट, रस्किन, कोलरिज, कोर्टहोप, कार्लईल, वर्डस्वर्थ, मॅथ्यू
ऑर्नोल्ड, कोट व इतर)

लक्षणे - कल्पना, भावना, बुद्धी, लयबद्धता, शैली

घटक क्र. ०२ : साहित्याची प्रयोजने

पलायनवाद, स्वप्नरंजन, जिज्ञासापूर्ती, आत्मविष्कार, उद्बोधन, विरेचन

(कॅथॅरिसिस) व प्रचार

घटक क्र. ०३ : साहित्याची निर्मितीप्रक्रिया

सिगमंड फ्रॉईड

कार्ल गुस्ताव युंग

एफ.सी. प्रिस्कॉट

कोलरिज

टी.एस. एलियट, मरे क्रायगर, यांचे निर्मिती प्रक्रियेसंदर्भात मत

घटक क्र. ०४ : मार्क्सवादी साहित्यविचार

कार्ल मार्क्सचा साहित्यविषयक दृष्टिकोन

समाजवादी वास्तववाद

परीत्मतेची संकल्पना

बांधिलकीची संकल्पना

घटक क्र.०५ ऐतिहासिक व मार्क्सवादी समीक्षा पद्धती

संदर्भ ग्रंथ

०१. भालचंद्र खांडेकर/ लीला गोविलकर : पाश्चात्य साहित्यविचार
०२. सुरेश धायगुडे : पाश्चात्य साहित्यशास्त्र - सिद्धान्त आणि संकल्पना
०३. रा.भा. पाटणकर : सौंदर्यमीमांसा
०४. सुधीर रसाळ : कविता आणि प्रतिमा
०५. वि.स. जोग : मार्क्सवाद आणि मराठी साहित्य
०६. सदा कन्हाडे : साहित्य आणि समाज
०७. डॉ. सदाशिव सरकटे : साहित्यशास्त्र
०८. डॉ. सदाशिव सरकटे : साहित्य समीक्षेची मूलतत्वे

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए. तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका - १४ वी - व्याकरण व निबंध

गुण-५०

घटक क्र.०१ : शब्दांच्या जाती व शब्दसंग्रह (समानार्थी, विरुद्धार्थी व अनेकार्थी)

घटक क्र.०२: संधीविचार

स्वरसंधी

व्यंजनसंधी

विसर्गसंधी

घटक क्र.०३ : समास

अव्ययीभाव समास

तत्पुरुष समास

द्वंद्वसमास

बहुव्रीही समास

घटक क्र.०४ अलंकार

शब्दालंकार (श्लेष, अनुप्रास, यमक)

अर्थालंकार (उपमा, रूपक, चेतनागुणोक्ती, अन्योक्ती, स्वाभावोक्ती या प्रकारांचा अभ्यास)

घटक क्र.०५ : निबंध

वाङ्मयीन निबंध लेखन

वैचारिक निबंध लेखन

Main ~~V~~ th
Sem

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र सहावे

अभ्यासपत्रिका - १५ वी - मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (१६०१ ते १८१८)

गुण -५०

उद्दिष्ट्ये :-

- १) शिवकालीन सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक स्थिती-गती लक्षात घेत त्या काळात जी ग्रंथरचना झाली तिच्याबद्दल माहिती करून घेणे, ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम अभ्यासणे.
- २) पेशवेकालीन ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा व त्यांचा प्रत्यक्ष ग्रंथरचनेवरील परिणाम समजून घेणे.
- ३) तत्कालीन महत्त्वाचे ग्रंथ, ग्रंथकार व ग्रंथविशेष यांचे आकलन करून घेणे.

घटक क्र.-०१

पंडिती साहित्य-प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये

घटक क्र.- ०२

मुक्तेश्वर, वामन पंडित, रघुनाथ पंडित, सामराज, श्रीधर,
मोरोपंत यांचे ग्रंथ आणि ग्रंथकारांचा परिचय

घटक क्र.-०३

शाहिरी वाङ्मय-प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये
परशराम, राम जोशी, होनाजी बाळा, अनंत फंदी,
सगनभाऊ, प्रभाकर यांच्या वाङ्मयाचा परिचय

घटक क्र.-०४

बखर वाङ्मय प्रेरणा, स्वरूप व वैशिष्ट्ये
शिवपूर्वकालीन बखरी, शिवकालीन बखरी,
पेशवेकालीन बखरी यांचा परिचय.

main.

डॉ. बाबासोहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

बी.ए.तृतीय वर्ष अभ्यासक्रमाकरिता

शैक्षणिक वर्ष जून २०१५ पासून लागू

सत्र पाचवे

अभ्यासपत्रिका - १६ वी - प्रकल्प कार्य भाग ०२

गुण- १००

उद्दिष्टे :

- १) वाचन लेखन कौशल्याचा विकास
- २) समीक्षणात्मक दृष्टीचा विकास
- ३) संशोधनात्मक दृष्टीचा विकास
- ४) सिमा भागातील व आपल्या प्रादेशिक विशेषांचा भाषिक अभ्यास व संशोधन करणे.
- ५) भाषा बोलीचे शब्दविशेष नोंदविणे.
- ६) लोकजीवनातील ओवी, लोकगीते, उखाणे, लोककथा इ.संकलन व मूल्यमापन करणे.

अध्ययन-अध्यापन प्रक्रिया

१. लेखन कौशल्य

प्रकल्पाचे स्वरूप

१. भाषा, साहित्य, साहित्येतिहास, साहित्यशास्त्र, भाषाविज्ञान इ.विषयाचे आकलन करून प्रकल्पाचे लेखन करणे.
२. संबंधित विषय शिक्षकाच्या मार्गदर्शनानुसार विषयाची निवड करणे.
३. प्रकल्प कमीत कमी २५ व जास्तीत जास्त ४० पृष्ठांचा टंकलिखित केलेला असावा.
४. प्रकल्प कार्य स्पायरल बाईंडिंग करून सादर करण्यात यावा.
५. प्रकल्पाचे मूल्यांकन संबंधित अध्यापकाच्या मार्गदर्शनानुसार असावे.